

de Landeigenaar in Vlaanderen

N° 44 ■ Trimestriëel
Mei 2009
Juni 2009
Juli 2009

België - Belgique
P.B.
3950 Bocholt 1
12/3118

LANDELIJK VLAANDEREN, Vereniging van Bos-, Land- en Natuureigenaars v.z.w.

Woord van de voorzitter

TER GELEGENHEID VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN 12 MEI 2009 TE BRUSSEL.

Voorzitter Philippe Casier beklemtoont het belang van Natura 2000.

"Het is niet enkel een Europese verplichting, maar als landeigenaars hebben we ook een morele plicht onze bijdrage te leveren aan het behoud van de biodiversiteit. We worden nu uitgenodigd aan de overlegtafel en krijgen inspraak op het terrein. We moeten deze kansen positief aanwenden."

Beste leden, beste landeigenaars. Ik ben blij u hier zo talrijk te mogen begroeten op deze algemene ledenvergadering. Het is tevens het startevenement van **Landelijk Vlaanderen** om haar leden zo goed mogelijk te informeren over Natura 2000 en de instandhoudingsdoelstellingen.

Laat één ding zeer duidelijk zijn : **Natura 2000 is geen vrijblijvend spel.** Ja, en ik weet het, u zit vol met frustraties. De processen verliepen, met of zonder inspraak, maar inderdaad meestal zonder. Ik zeg u : 'Nu is het anders !'

Natura 2000 is het gevolg van een Europees programma met duidelijke afspraken op Vlaams niveau. Indien Vlaanderen de gevraagde prestaties niet levert, zal België veroordeeld worden.

Dus nog eens voor alle duidelijkheid : het is een **verplichting voor Vlaanderen en voor de mensen die in deze gebieden eigendommen hebben of er aan land-beheer doen.**

Maar er is ook een groot verschil met vroeger. Er zijn reeds ruime mogelijkheden geweest en de overheid nodigt ons nu ook uit om rond de overlegtafel te zitten per gebied als de maatregelen worden besproken.

Nu de timing. **De Vlaamse instandhoudingsdoelstellingen, IHD,** moeten klaar zijn tegen 2010 en door Europa worden goedgekeurd.

Deze IHD staan beschreven in een zeer dik wetenschappelijk werk, met fiches per soort en habitat en een voorstel van mogelijke maatregelen. Het werd

opgemaakt door het **Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO).**

De **Vlaamse overleggroep**, samengesteld uit de belangrijkste doelgroepen, waaronder **Landelijk Vlaanderen**, heeft haar opmerkingen kunnen uitbrengen over de methode en de doelstellingen.

Voor onze kleine organisatie is dit bijna onbegonnen werk. Maar o.a. Boerenbond en Voka, die over een goede studiedienst beschikken hebben dit werk grondige geëvalueerd.

Ik moet stellen dat we allen veel hebben bijgeleerd.

Naast de juridische verplichting, wil ik vooral beklemtonen dat we als landeigenaars ook een grote MORELE verplichting hebben : **Biodiversiteit is een zorg van iedereen.**

Landbeheerders zijn traditioneel altijd voor biodiversiteit geweest. En nu kunnen we zelfs beschikken over de wetenschappelijke gegevens.

We hebben allemaal de verantwoordelijkheid

om ons voor biodiversiteit te interesseren.

Ja, ook als je niet in de speciale beschermingsgebieden ligt, is het interessant om op de hoogte te blijven. Men leert zeer veel bij uit dit proces.

Alle gebieden zijn afgebakend, en de Vlaamse instandhoudingsdoelstellingen zijn nu opgemaakt. Als voorzitter, zeg ik u dat het uw **plicht is, na te gaan of uw eigendom in Natura 2000 ligt.**

Consulteer de kaarten op onze website **www.landelijkvlaanderen.be.**

Indien u eigendommen heeft in Natura 2000, bereid u dan zo goed mogelijk voor in verband met de inspraak over de maatregelen. Indien u zich, zeer specifiek voor uw gebied, extra wil inspannen, kan u zich steeds aanmelden als Natura 2000 ambassadeur.

Om u zo goed mogelijk te informeren, heeft **Landelijk Vlaanderen**, samen met de Hubertus Vereniging Vlaanderen, en met de steun van het Agentschap Natuur en Bos, een **informatiecampagne** uitgewerkt.

Inhoud

Woord van de voorzitter

1-3

De "Speciale beschermingszones (SBZ)" in Natura 2000

4-7

Welke is nu de rol van het INBO in het proces van de IHD ?

7-8

Het NATURA 2000-netwerk

8-9

IHD's het begin van het einde ?

10-11-12

<http://www.landelijkvlaanderen.be>

Grondbeheer bezorgt U kopzorgen ?

Wij zijn er om
U te helpen.

AGRILAND

Pasteurlaan 23
B - 1300 Waver

Beheer van landgoederen
Uitbating van landbouwgronden.
Expertises - aankoop - verkoop

Tel : 010 23 29 00
Fax : 010 23 29 09

Woord van de voorzitter

We doen dit samen met de jagers, omdat we veel gemeenschappelijke belangen hebben. Beiden beschikken over een goede terreinkennis en kunnen elkaar hierin goed aanvullen om de communicatie voor de beide doelgroepen zo breed mogelijk te verspreiden.

Het toont ook aan dat de **Vlaamse overheid** het nu serieus meent. Ze zijn nl. verplicht de doelstelling te halen, en dit kunnen ze zeker niet alleen. Ze vragen dus onze hulp hierin. Wij hebben de sleutel in handen om Natura 2000 te doen lukken of mislukken.

De overheid beseft dat ze ons nodig heeft om het te doen lukken op het terrein.

De Gewestelijk-IHD zullen nu moeten vertaald worden naar de Specifieke-IHD per gebied. **Uw inspraak is hierbij van belang.**

In de Vlaamse overleggroep hebben we ook de kans gekregen om inspraak te hebben in het besluit op de instandhoudingsdoelstellingen. Er is ernstig rekening gehouden met de opmerkingen van de doelgroepen in dit proces.

Er is nu een zekere positieve sfeer, die uiteindelijk heeft geleid tot een **intentieverklaring**.

Hierin verklaren enkele partners, nl. de minister, het ANB, het INBO, en de verschillende doelgroepen die deelnemen aan het overleg, ook in de toekomst in een constructieve sfeer te willen samenwerken. De grote krijtlijnen voor het overleg en inspraak zijn hierin vastgelegd. Zo hebben natuurland en boerenbond, samen getekend, dit is uniek !.

Het is nl. een **programma voor verschillende jaren**. Natura 2000 zal nooit meer verdwijnen. Er is dus nood aan continuïteit, vandaar deze intentieverklaring, om ook na de verkiezingen, op de ingeslagen weg voort te doen. De volgende minister is dus gebonden aan deze verklaring, en men zal dus niet zomaar alles in de kast kunnen stoppen, en zeggen dat men gewoon opnieuw begint.

Vanaf 2011 komen de **instandhoudingsmaatregelen** er dan aan, o.a. in de nieuwe natuurrichtplannen. De vorige natuurrichtplannen hebben veel argwaan gewekt: een zwarte doos waar iedereen bang van was. Het natuurdecreet stelde nl. dat in elke groene zone een natuurrichtplan diende te komen (VEN, IVON, ...). Een plan waar 'iedereen', behalve de eigenaars, want die was men vergeten, konden vastleggen wat er in dit gebied diende te gebeuren voor natuur, met gebodsen verbodsbepalingen. Er liepen enkele proefprojecten. Deze hebben veel tijd

Op de druk bijgewoonde algemene ledenvergadering kregen de aanwezigen uit eerste hand de actuele informatie over de impact van de Europese Natura 2000 richtlijn op het beheer en gebruik van land-eigendom.

gevraagd, en men kan nu toch besluiten dat het op deze manier eigenlijk niet ging. Er komen nu **nieuwe natuurrichtplannen, enkel voor de SBZ gebieden, en later ook voor de VEN-gebieden**. Men zal starten met de opmaak in de loop van 2011.

Belangrijk is dat de eigenaars nu wel worden betrokken, vandaar deze ledenvergadering, om u te informeren, en u op te roepen deel te nemen aan het proces.

We kunnen dus 'ons woordje zeggen aan de overlegtafel', maar dan moet men er ook aanwezig zijn, en naar deze vergaderingen gaan.

Indien het overleg start in uw regio, en u gaat niet, of u laat zich niet informeren en afvaardigen, dan zeg ik formeel : dat is ontoelaatbaar ! We moeten onze verantwoordelijkheid opnemen. **We moeten dus deelnemen aan deze natuurrichtplannen nieuwe stijl**. Het overleg start in 2011 en zal verschillende jaren duren.

Ik beseft dat het moeilijke materie is en dat u soms wat overdonderd wordt door de hoeveelheid aan informatie. Maar u kan alles rustig nalezen, in ons

ledentijdschrift, op de website, en u kan zelfs alles opnieuw bekijken en beluisteren op **www.landelijkvlaanderen.tv**

De overheid is bereidwillig en ondersteunt nu de doelgroepen om o.a. **infomomenten** te organiseren. We moeten stoppen met klagen dat de overheid niet naar ons wil luisteren. De deur staat nu wijd open, en we krijgen de kans om gehoord te worden. We moeten deze kans **POSITIEF** aanwenden.

Philippe Casier
Voorzitter

Met dank aan Telemak voor het verzorgen van de video-opnames.
www.telemak.com

De 'Speciale Beschermingszones (SBZ)' in Natura 2000

Op 12 mei 2009 hield Landelijk Vlaanderen in de lokalen van Bank Degroof te Brussel haar algemene ledenvergadering. Het was tevens het startevenement voor een uitgebreide informatiecampaignede over Natura 2000. Landelijk Vlaanderen zit, samen met andere belangorganisaties uit het middenveld, aan de onderhandelingstafel om samen tot een gedragen invulling en toepassing te komen van de Natura 2000 gebieden in Vlaanderen.

In samenwerking met de Hubertus Vereniging Vlaanderen en met de steun van het Agentschap voor Natuur en Bos werden in de MAAND JUNI 10 INFOMOMENTEN georganiseerd om de landeigenaars en jagers uit eerste hand te informeren, en hen op te roepen actief mee te werken in het optil staande overlegproces.

Natura 2000 gebieden zijn geen strikte natuurreservaten. Bij het opleggen van maatregelen dient rekening te worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden ! Normale menselijke activiteiten, zoals houtkap in het kader van bosbeheer, blijven bijna steeds mogelijk.

De algemene ledenvergadering vormde hiervan het startmoment. Aan de hand van diverse presentaties was het de bedoeling de leden een algemeen beeld te geven over het beheer, de natuurdoelstellingen, de mogelijke maatregelen in Natura 2000 gebieden en het belang van het nieuwe overlegmodel met de overheid.

Onze voorzitter, Philippe Casier, lichtte het algemene kader toe, en beklemtoonde het belang van het overleg met de betrokkenheid van en de inspraakmogelijkheden voor de landeigenaars. Hij riep hen op hier actief aan mee te werken. (zie het Woord van de voorzitter)

De heer Jurgen Tack, administrateur generaal van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, lichtte de taken van deze onderzoekinstelling toe en de nieuwe koers die het instituut vaart. Hij ging kort in op de wetenschappelijke onderbouwing van de natuurdoelen voor de Natura 2000 gebieden in Vlaanderen. (zie kaderstuk 'rol van Inbo', pag. 7)

Projectleider bij Landelijk Vlaanderen (en Hubertus Vereniging Vlaanderen), Arne Vanden Bogaerde, schetste het algemene kader met betrekking tot Natura 2000 en de rol die de private land-, bos en natuureigenaar hier nog kan in spelen. Op de regionale infomomenten in juni ging hij vervolgens meer specifiek in op elke regio met enkele voorbeelden over de instandhoudingsdoelstellingen per habitat of soort.

Op de website

www.landelijkvlaanderen.be

vindt u de presentaties terug, en op

www.landelijkvlaanderen.tv

vindt u eveneens een uitgebreid videoverslag van zowel de algemene vergadering, als van het infomoment te Aarschot.

In dit artikel willen we nog eens de belangrijkste zaken, die aan bod kwamen, voor u op een rijtje zetten :

- * Natura 2000 en speciale beschermingszones: wat is dat ?
- * Natuurdoelen en instandhoudingsdoelstelling ?
- * Maatregelen ?
- * Overleg en inspraak, wat kunt u doen ?

NATURA 2000, WAT IS DAT ?

Natura 2000 is een netwerk van gebieden in Europa waarin het behoud van de Europese biodiversiteit centraal staat. Met biodiversiteit bedoelt men 'de rijkdom of diversiteit aan verschillende plant- en diersoorten'(dus: 1 ex. van 10 soorten geeft een hogere biodiversiteitswaarde dan 1000 ex. van 1 soort). Het is een algemene vaststelling dat het met de natuur in Europa niet zo goed gaat :

- 64% van de Europese plantensoorten is reeds uitgestorven
- 45% van de vlindersoorten bedreigd
- 43% van de vogelsoorten bedreigd
- 42% van de zoogdieren bedreigd
- ...

Aangezien soorten zich niet beperken tot landgrenzen drong een overkoepelende Europese aanpak zich op. De Europese Commissie vaardigt twee richtlijnen uit :

- ✓ In 1979 de Europese Vogelrichtlijn om alle in het wild levende vogelsoorten te beschermen (hun voortbestaan dus mogelijk te maken)
- ✓ In 1992 de Europese Habitatrichtlijn om ook de Europese plant- en diersoorten en habitattypes te beschermen

SPECIALE BESCHERMINGSZONES : WAT IS DAT ?

Er dienen Speciale Beschermingszones (SBZ) aangeduid te worden, (afgekort als 'SBZ-V en SBZ-H gebieden' voor vogels (Vogelrichtlijn) respectievelijk habitattypes en andere soorten (Habitatrichtlijn)), waarbinnen maatregelen moeten worden genomen om de betreffende vogelsoorten en habitats in een gunstige staat van instandhouding te brengen, afgekort als GSVI.

Alle SBZ-H en SBZ-V over alle lidstaten samen vormen het Natura 2000 netwerk ! Gemiddeld 17% van opp. van een lidstaat (België 12%)

NATURA 2000 IS GEEN NATUURRESERVAAT ?

Natura 2000 dient echter steeds in een ruimere context te worden bekeken. De afbakening van speciale beschermingszone herleidt deze gebieden niet tot natuurgebieden in strikte zin ! Men zou bijna het tegendeel kunnen stellen. In Natura 2000-gebieden worden menselijke activiteiten helemaal niet gebannen en zijn juist vaak onontbeerlijk om de (semi)natuurlijke habitats in stand te houden. Belangrijk is echter dat iedere handeling die mogelijks een impact zou kunnen hebben op de goede staat van instandhouding wordt onderworpen aan een 'Passende beoordeling'.

NATURA 2000 IN VLAANDEREN

• SBZ-V :	66 vogelsoorten	24 gebieden	98.243 ha
• SBZ-H :	47 habitattypes & 25 soorten	38 gebieden	101.891 ha (7,5% van terrestrische opp.)
• TOTAAL OPP. SBZ GEBIED VOOR VLAANDEREN :			163.500 ha (want 36.600 ha overlap)

Natura 2000 houdt echter wel de verplichting in tot het nemen van maatregelen om de soorten en habitattypes binnen de daarvoor aangemelde gebieden in een gunstige staat van instandhouding te houden (bescherming) of te brengen (verbeteren), doch dient bij het nemen van de maatregelen rekening te worden gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden !

INSTANDHOUDINGS-DOELSTELLING OF NATUURDOELEN ?

Aan elke speciale beschermingszone koppelt men natuurdoelen om de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige habitats of soorten van Europees belang te waarborgen. Deze natuurdoelen worden kortweg de instandhoudingsdoelstellingen genoemd.

Het gewest:

Op basis van wetenschappelijk onderzoek stelt men voor Vlaanderen de gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD's) op die minstens op Vlaams niveau moeten worden gehaald. Deze worden dan op hun beurt doorvertaald tot zeer specifieke doelstellingen per beschermingszone. Zo kan bvb. worden vastgelegd dat er nood is aan 400 tot 650 ha extra oppervlakte 'Laaggelegen schraal hooiland (type 6510)' plus nog eens 500 tot 1000 ha van dit habitattype als leefgebied voor kwartelkoning, boomkikker en grauwe klauwier. Hieraan kunnen dan tevens het aantal broedparen worden gekoppeld (bvb 100 paren kwartelkoning over 4 kernpopulaties in Vlaanderen). In het kaderstukje zijn twee voorbeelden meer in detail uitgewerkt, voor één habitattype, nl. zuurminnende beukenbossen en voor één soort, nl. de kamsalamander.

Lokaal – specifiek per SBZ niveau:

Alle soorten & habitattypes van Europees belang waarvoor dit SBZ gebied werd aangeduid moeten in een gunstige staat van instandhouding (GSVI) gehouden worden en/of worden gebracht

Bij het opmaken van de specifieke instandhoudingsdoelstellingen: **S-IHD's** vertrekt men van de huidige staat van instandhouding ! Om de prioriteit (rangorde) tussen bepaalde types en soorten op te maken is een specifiek afwegingskader opgemaakt :

✓belang van de soort of habitat t.o.v. G-IHD: belangrijk (<2%) – essentieel (>15%)

✓SWOT-analyse

✓ruimtelijke planning en Instandhoudingsmaatregelen

✓actorenanalyse + SEGA (socio-economische gevoeligheids-analyse) = hoe het doel bereikt kan worden met zo min mogelijk negatieve effecten voor de betrokken sectoren; doch op sectorniveau (niet op perceelsniveau).

VOORBEELD G-IHD VOOR EEN HABITAT

ZUURMINNENDE BEUKENBOSSEN TYPE 9120 (+ 9190)

✓ (zeer) belangrijke bijdrage voor Vlaanderen (meer dan gemiddeld)

✓ **ACTUEEL :**

21.000 à 27.200 ha in Vlaanderen

✓ momenteel in zeer ongunstige staat (slechte kwaliteit op basis van bosstructuur en versnippering)

✓ **DOELSTELLING :**

areaal : =

oppervlakte :

+ 2.050 tot 3.200 ha (effectieve uitbreiding) en dan nog een + 12.450 tot 16.600 ha via omvorming (over een periode van 20 tot 40 jaar)

✓ **KWALITEIT :**

- verminderen van de atmosferische deposities van zuren & nutriënten,
- aangepast bosbeheer op basis van de criteria duurzaam bosbeheer (spontane processen, variatie, etc.),
- invasieve uitheemse soorten terugdringen,
- verbinden van snippers (o.a. uitbreiding en houtkanten),

VOORBEELD G-IHD VOOR EEN SOORT

KAMSALAMANDER

✓ **ACTUEEL :**

areaal : ongunstig, versnipperd en afnemend

populatie : zeer ongunstig, onstabiel en afnemend

✓ **KWALITEIT LEEFGEBIED :**

onbekend

✓ **TOEKOMSTPERSPECTIEVEN :**

zeer ongunstig

✓ **DOELSTELLING :**

- areaal : uitbreiding (niet = oppervlakte toename)
- populatie : uitbreiding en versterking (50 ex. / aantal poelen)
- kwaliteit :
- verminderen eutrofiëring en teveel vis,
- herstel / aanleg nieuwe poelen (diep, hoog waterpeil, ondergedoken vegetatie),
- goed landbiotoop (opgaande vegetaties),
- opheffen migratiebarrières

Natuur

MAATREGELEN IN SBZ GEBIEDEN

Het is niet voldoende om enkel de doelstelling per gebied vast te leggen. Belangrijk is echter ook te weten **hoe** de doelen **binnen elk gebied** gerealiseerd **kunnen** worden.

Van belang hierbij is dat er is besloten werd geen nieuwe maatregelen uit te vaardigen maar **maximaal gebruik te maken van de reeds bestaande maatregelen uit het huidige reguliere beleid**. Een kort overzicht :

1. gebods- en verbodsbepalingen vastgelegd in het Natuurdecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan;
2. de inzet van instrumenten zoals het recht van voorkoop en de natuurinrichting, zoals geregeld in het Natuurdecreet;
3. de prioritaire aankoop of subsidiëring van de aankoop van natuur- en bosterreinen in de speciale beschermingszones;
4. de gerichte inzet van beheersovereenkomsten voor de landbouw, meestal als tijdelijke, voor een klein deel als permanent instrument voor de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van bepaalde half-natuurlijke habitats (met een resultaatverbintenis);
5. de inzet van beheersovereenkomsten met boscigenaars of bosbeheerders met het oog op de instandhouding, het herstel of de ontwikkeling van bepaalde habitats;
6. het opstellen en het uitvoeren van natuurrichtplannen zoals bepaald in het Natuurdecreet, in de zin van " passende beheersplannen", bedoeld in artikel 6, lid 1, van de Habitatrichtlijn;
7. de erkenning van natuurreservaten en de aanwijzing van Vlaamse natuurreservaten;
8. de aanwijzing van bosreservaten;
9. het opstellen en uitvoeren van beheersplannen op basis van het Natuurdecreet, het Bosdecreet of het Landschapsdecreet;
10. het plannen en uitvoeren van natuurgericht beheer in samenwerkingsovereenkomsten tussen het Vlaamse Gewest en andere overheden (zoals provinciale en/of gemeentelijke milieuconvenants);
11. bepaalde bestuursrechtelijke of op een overeenkomst berustende maatregelen tussen het Vlaamse Gewest of de Europese Commissie en bepaalde instanties werkzaam of verantwoordelijk voor bepaalde gebieden, zoals de zeehavengebieden in Vlaanderen.

Een uitgebreid bosbeheerplan dat voldoet aan de criteria duurzaam bosbeheer is de leidraad voor het beheer van bossen in Natura 2000 gebieden. Onder populier-bestanden zal een onderetage moeten worden ontwikkeld.

Voor de zeer specifieke natuurdoelen zal door de overheid eerst ingezet worden op het reservaten beleid om de doelstelling te halen. Indien er ook doelstellingen moeten worden gehaald buiten deze gebieden zal dit gebeuren op basis

van een grondig overleg en met inspraak van de doelgroepen.

Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen en met een bijzondere hoge natuurwaarde die moet worden nagestreefd, zal men overgaan tot het instellen van een natuurinrichtingsproject.

OVERLEG

De Vlaamse overheid hecht veel belang aan overleg met de verschillende doelgroepen om tot een **maximale betrokkenheid** te komen bij de uiteindelijke uitvoering van het Natura 2000 beleid op het terrein, nl. in uw bos of jachtrevier.

Er is een **Vlaamse Overleggroep IHD**: opgericht waar inspraak is over transparantie en reproduceerbaarheid van de gebruikte methodes (G-IHD, S-IHD, ...). De belangrijkste doelgroepen zijn hierin vertegenwoordigd : Hubertus Vereniging Vlaanderen, Landelijk Vlaanderen, Boerenbond, Algemene Boerensyndicaat, Unie Zelfstandige Ondernemers, Vlaamse Hoge Bosraad, Natuurpunt, VOKA.

Samen met het ANB werd er met de doelgroepen een **Intentieverklaring** ondertekend die de grote krijtlijnen voor het overleg en inspraak in de toekomst vastlegt.

De volledige versie van deze intentieverklaring vindt u terug op onze website !

De volgende stap in het overleg is het **Bovenlokaal overleg S-IHD**. Het is het 'in overleg nemen' van de (boven)lokale doelgroepbelangen (= uw feedback !), per cluster van speciale beschermingszone in een bepaalde regio (vb. de IJzervallei, of het Turnhouts Vennengebied,...).

De finale fase in het overleg speelt zich af in het **Lokaal overleg NRP** (maatregelen!). Hier dient men rekening te houden met uw belangen, dus zorg dat u erbij betrokken bent ! Het is op dit lokale niveau dat er concrete afspraken worden vastgelegd per speciale beschermingszone en dus onmiddellijk van toepassing zullen zijn op uw perceel als eigenaar of gebruiker.

INSPRAAK : WAT KUNT U CONCREET DOEN ?

Zowel op het **Bovenlokaal overleg (S-IHD)** (start begin 2010) als op het **Lokaal overleg NRP** is inspraak van de basis van essentieel belang. Om dit overleg optimaal te laten verlopen is **lokale kennis van de situatie en regio van groot belang**. Het kanaliseren van deze gegevens kan het best gebeuren via personen die een brugfunctie kunnen vervullen tussen het 'terrein' en de overlegtafel, in eerste instantie Bovenlokaal, nadien de Lokale overleggroep. Deze personen nemen de rol van '**ambassadeur**' op zich en kunnen instaan voor het leveren van inhoudelijke opmerkingen tijdens het overlegproces.

DE AMBASSADEUR : WAT KUNT U CONCREET DOEN ?

- De **Ambassadeur** dient een goede affiniteit te hebben met het SBZ gebied in zijn regio. Hij vindt het dan ook interessant om actief betrokken te zijn bij het opstellen van de (natuur) doelstelling en het beleid voor dat gebied. Hij staat er voor in dat ook de plaatselijk stem en belangen samen met die van de andere doelgroepleden voldoende vertegenwoordigd wordt.

Informeren, overleg en inspraak vormen de hoeksteen voor het welslagen van de toepassing van de instandhoudingsdoelstellingen en - maatregelen op het terrein. De infomomenten georganiseerd door Landelijk Vlaanderen en de Hubertusvereniging konden reeds op veel belangstelling rekenen.

Door zijn contacten in het gebied en informatie die hij verzamelt uit het gebied beschikt een ambassadeur over '**een helikopterzicht**' voor zijn doelgroep in een bepaald SBZ gebied. De ambassadeur werkt in een nauwe samenwerking met zijn ledenorganisatie (IHD-coördinator). Hij neemt tevens deel aan extra info- en vormingsmomenten (minimaal 2 specifieke info-

momenten in het najaar 2009.

Concreet kan een ambassadeur helpen :

- o met het in kaart brengen van de situatie, belangen en activiteiten binnen het SBZ-gebied (kennis die u reeds hebt en/of actief mee helpt op te zoeken; helikopterperspectief)
- o 1 vergadering mee helpen organiseren voor de leden in het SBZ gebied (terugkoppelingsmoment doelstellingen): **begin 2010** (uitnodigingen helpen verspreiden, de vergadering bijwonen en voorzitten met projectcoördinator)

Als individu speelt u ook een belangrijke rol. Ten eerste door u blijvend te informeren over de stand van zaken in uw streek, en uw opvattingen mee te delen aan uw lokale ambassadeur. Consulteer de websites van uw doelgroep en lees de artikels in de ledenbladen. Door samen te werken benadrukken we zowel uw inzet als onze inzet:

- Op deze wijze zitten we als een bewaarde (tegen)speler en slagvaardige **partner** aan de tafel met de overheid. Het verstevigt onze positie, bezorgt ons meer slagkracht en verhoogt onze professionaliteit.
- Door onze hogere betrokkenheid biedt het ons ook grotere kansen om het beheer in eigen handen te houden, en versterken we ons **imago** als bewaarde private terreinbeheerders van natuur.

CONCLUSIES

Europa vraagt bepaalde natuurwaarden in Speciale beschermingszones die samen het Natura 2000 netwerk vormen.

Vlaanderen geeft hier invulling aan door het opstellen van een bepaalde rangorde in de soorten en habitats en het opmaken van de instandhoudingsdoelstellingen hiervoor.

Opgelet ! Er moet bij de uiteindelijke maatregelen rekening gehouden worden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, en met de regionale en lokale bijzonderheden

Hiervoor worden nu reeds de verschillende fases van betrokkenheid en inspraak voor de doelgroepen voorzien nl. Vlaams overleg, Bovenlokaal overleg + actorenanalyse en SEGA.

Voor het Bovenlokaal overleg kunnen de concrete belangen/bekommernissen uit een SBZ gebied en met betrekking tot de haalbaarheid van de geformuleerde doelstellingen reeds mee in overweging genomen worden. En net hiervoor is uw hulp heel concreet nodig.

Maak hiervan dan ook maximaal gebruik om tot een evenwichtig en gedragen invulling te komen van de maatregelen in uw Natura 2000 gebied.

WELKE IS NU DE ROL VAN HET INBO IN HET PROCES VAN DE IHD

Het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek, INBO, is door het beleid gevraagd een **methodologie** op te stellen van waaruit de Gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen, G-IHD en later de Specifieke instandhoudingsdoelstellingen, S-IHD, invulling kunnen krijgen.

Het INBO heeft dus geen a priori stelling ingenomen : "Dit zijn vanaf nu de IHD's".

Er werd op basis van de EU richtlijn en de informatie over natuur en natuurgebruik in Vlaanderen, en als we nu willen voldoen aan de richtlijn, nagegaan aan wat onze natuur nu moet voldoen naar soorten en naar gebieden, omdat deze soorten en deze natuurgebieden zouden kunnen overleven en derhalve kunnen voldoen aan de EU-richtlijn..

Deze methodologie moet voor ieder gebied doorloopbaar zijn, maar belangrijk, ook altijd door iedereen om het even wanneer reproduceerbaar zijn. D.w.z. het traject moet opnieuw kunnen worden doorlopen, om te kunnen nagaan of er op een objectieve wijze is gewerkt.

Dit is natuurlijk niet zo eenvoudig. Reeds sinds begin van de jaren 70 lopen **diverse monitoringsprogramma's** en beschikt het INBO reeds over heel wat gegevens, maar toch stelt men vandaag vast dat men niet over alle gegevens beschikt die er nodig zijn.

We hebben dan ook een methodologie opgesteld die rekening houdt met deze hiaten. Of we kunnen met nieuwe monitoring deze hiaten wegwerken, of we kunnen maatregelen uitwerken. Het INBO probeert die zoveel mogelijk in te perken, maar men blijft er wel over waken dat men met succes de Europese doelstellingen kunnen halen met zo min mogelijk 'hinder of nadelige gevolgen' op het terrein.

Het INBO heeft deze methodologie laten screenen door de Vlaamse universiteiten met de

vraag : 'Is deze methodologie wetenschappelijk gezien aanvaardbaar ?'. Het INBO kan met enige trots zeggen dat het met grote onderscheiding is geslaagd. De onderzoekers vonden zelfs dat de voorstellen die worden geformuleerd iets te 'conservatief' zijn.

Het toont aan dat het INBO maximaal rekening willen houden met de gebruikers van de natuur in deze gebieden.

*Het verzamelen van zoveel mogelijk gegevens over diverse natuurparameters is een zeer belangrijke opdracht van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Deze **monitoringgegevens** kunnen dan ondermeer dienst doen als wetenschappelijke basis voor het opstellen van de instandhoudingsdoelstellingen. (foto INBO)*

Natuur

Naast deze wetenschappelijk doorlichting is ook het overleg met de doelgroepen van groot belang gebleken. De vertegenwoordigers in de Vlaamse overleggroep, onder het voorzitterschap van het kabinet Leefmilieu, kregen een beter inzicht in de wetenschappelijke onderbouwing van de methodologie gebruikt bij de opstelling van deze instandhoudingsdoelstellingen.

Aan de andere kant konden de doelgroepen hun bekommernissen kenbaar maken. Het INBO kan hieruit dan soms elementen weerhouden om de methodologie aan te passen en hierbij natuurlijk steeds te blijven waken over het objectieve wetenschappelijke karakter van deze methodologie.

De gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen zijn nu definitief vastgelegd, ook met instemming van deze Vlaamse overleggroep.

In de toekomst zal dus nu moeten worden gewerkt aan de specifieke doelstellingen per gebied. Ook hier hecht de overheid veel belang aan overleg en inspraak.

Het videoverslag bij deze tekst kan u terugvinden op www.landelijkvlaanderen.tv

De heer Jurgen Tack, administrateur-generaal van het INBO, licht de rol toe van het instituut bij het opstellen van de instandhoudingsdoelstellingen.

HET NATURA 2000-NETWERK : DE HANDEN IN ELKAAR SLAAN VOOR EUROPESE NATUUR

Als privé-eigenaar beseft u ongetwijfeld hoe belangrijk het is om vanuit een lange-termijn visie aan een doel te werken. Dit is voor natuur niet anders. Met de uitbouw van het Europese Natura 2000 netwerk vraagt Europa aan de lidstaten een lange-termijn visie voor natuur te ontwikkelen. De ontwikkeling van een duurzame natuur is ook voor de mens noodzakelijk. Denk maar aan gezond en lekker drinkwater, duurzame houtproductie uit onze eigen bossen, lekker vlees van smullende koeien op een grasland, bescherming tegen wateroverlast, groene ruimte om te recreëren en te wonen. Ook u kan uw steentje bijdragen.

Een belangrijke eerste stap in de uitbouw van dit Europees netwerk van natuurgebieden is de opmaak van (instandhoudings)doelstellingen. De afgelopen maanden kwam het instandhoudingsdoelstellingsproces al uitgebreid aan bod in **'De Landeigenaar'**. Privé-eigenaars zijn direct betrokken bij het beheer en de bescherming van de natuur. Voor het Agentschap voor Natuur en Bos is het dan ook vanzelfsprekend dat eigenaars van bij de start betrokken zijn. Ze ondersteunt organisaties zoals **Landelijk Vlaanderen en de Hubertusvereniging Vlaanderen** daarom financieel en organisatorisch om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij het overleg. Het ANB is ervan overtuigd dat een netwerk van Europees te beschermen natuur enkel kan ontstaan als er ook gebouwd wordt aan een netwerk van mensen dat mee wil zorgen voor deze natuur.

Het Agentschap voor Natuur en Bos is er van overtuigd dat we samen tot goede afspraken kunnen komen over de doelstellingen en de mogelijke maatregelen voor natuur indien we respect tonen voor elkaars standpunten en belangen. Op die manier kunnen we later bij de uitvoering samen de handen uit de mouwen steken voor meer en betere natuur. De Europees te beschermen natuur laat zich immers niet in vakjes duwen en komt ook voor op privéterrein. Denk aan de zwarte specht of aan de vleermuizen die in je ijskelder overwinteren. Enkel door **samenwerking** komen we een stap vooruit.

Het ANB is ervan overtuigd dat een netwerk van Europees te beschermen natuur enkel kan ontstaan als er ook gebouwd wordt aan een netwerk van mensen dat mee wil zorgen voor deze natuur.

Landelijk Vlaanderen is niet als enige partner betrokken in dit overlegproces: ook het Algemeen Boerensyndicaat, de Boerenbond, de Hubertus Vereniging Vlaanderen, Natuurpunt, Unizo, VOKA, de Vlaamse Hoge Bosraad en het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek zitten rond de tafel. Naast dit overleg met de maatschappelijke doelgroepen is er ook een overleg met de betrokken Vlaamse administraties, zoals bijvoorbeeld de Vlaamse Milieu Maatschappij.

De maatschappelijke doelgroepen, het Agentschap voor Natuur en Bos en de Minister voor Leefmilieu ondertekenden een **intentieverklaring** waarin ze afspraken maakten over de manier waarop er zal samengewerkt worden bij de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen. In het onderstaande kader lees je welk belang de verschillende partners hechten aan dit overleg.

Tot slot nog een belangrijke oproep: op dit moment is er een **Vlaams overlegforum voor de instandhoudingsdoelstellingen**. Het ANB wil niet wachten op de opmaak van de natuurrichtplannen om met een ruimere groep van betrokkenen te praten. Daarom zijn we op zoek naar mensen die willen deelnemen aan het overlegproces voor de opmaak van de S-IHD rapporten. Arne Vanden Bogaerde is voor Landelijk Vlaanderen en Hubertus Vereniging Vlaanderen op zoek naar IHD-ambassadeurs. Meer hierover lees je op pagina 6.

DE PARTNERS ZEGGEN HET ZELF

Dat landbouworganisaties, bedrijfswereld, natuurerenigingen, grond- en boseigenaars en jagers samenkomen om over natuurdoelstellingen te praten, is op zich al bijzonder. Welk belang hechten de partners zelf aan dit overleg?

Jef Schrijvers (Hubertusvereniging Vlaanderen):

“De jagers zijn van oudsher erg betrokken bij de natuur: de achteruitgang van de biotoop- en soortenkwaliteit is ook voor ons zonder meer een slechte zaak. Als output hopen wij dat ook jachtwildsoorten mee kunnen profiteren van Natura 2000. Open overleg blijft ook voor het vervolg het sleutelwoord: dat is immers onontbeerlijk om ook onze achterban mee te krijgen.”

Karel Vervoort (VOKA):

“Wij zijn vragende partij voor een duidelijk toetsingskader, dat meer rechtszekerheid moet opleveren en vlottere vergunningsprocedures mogelijk maken voor de bedrijven. Wij vinden het belangrijk dat bestaande bedrijven zoveel mogelijk ontzien worden, en dat bedrijfs-economische verliezen desnoods gecompenseerd worden. Al houdt dit verhaal voor bepaalde sectoren ook kansen in, ik denk bijvoorbeeld aan de ontginningsector.”

Piet Vanden Abeele (UNIZO):

“De instandhoudingsdoelstellingen zullen ongetwijfeld een impact hebben op vele kmo's: campings, maneges, recreatiebedrijven, kmo's met afvalwaterlozingen in een speciale beschermingszone ... Wij zijn absoluut betrokken partij en stellen deze plaats aan de onderhandelings tafel op prijs.”

Saartje Degelin (Boerenbond):

“Wij hopen dat we ook tijdens het verdere proces kunnen werken zoals het afgelopen half jaar: met een open geest en met respect voor ieders achtergrond. Pas in een volgende fase komen de concrete maatregelen per gebied aan bod; overleg op het terrein zal dan nog eens zo belangrijk zijn.”

Guy Depraetere (Algemeen Boerensyndicaat):

“We zijn we ons terdege bewust van de grote druk van Europa in het Natura 2000-dossier. Dit onderhandelingsproces heeft zijn waarde omdat het mensen, ook landbouwers, bewust maakt van de waarde van de biodiversiteit. De kunst zal erin bestaan de doelstellingen te realiseren met zo min mogelijk economische schade voor de huidige gebruikers.”

Walter Roggeman (Natuurpunt):

“Laten we dit niet zien als de zoveelste verplichting die Europa ons oplegt. Maar wel als een kans om een maatschappelijk goed tot stand te brengen, waar de hele bevolking iets aan heeft. Al ziet Natuurpunt het breder dan de speciale beschermingszones alleen: om de natuur er echt bovenop te helpen, zullen we ook daarbuiten initiatieven moeten nemen.”

Jan Spaas (Vlaamse Hoge Bosraad):

“De kennis over bossen en natuur die nu ontwikkeld wordt, is zonder twijfel een meerwaarde voor het bosbeheer. Naast de ecologische functie, willen wij ook de andere functies van het bos bewaken: recreatie, maar ook de houtproductie. Voor het vervolg verwacht ik van de boseigenaars dat ze op een toegewijde manier de nodige maatregelen nemen. De overheid van haar kant moet hiervoor de juiste randvoorwaarden creëren.”

Philippe Casier (Landelijk Vlaanderen):

“Van de maatschappelijke meerwaarde van biodiversiteit zijn ook de particuliere grondbezitters overtuigd. Wij menen dat het privé natuurbeheer een rol kan spelen in het herstel van de biodiversiteit. We hebben zonder meer belangen in dit dossier en appreciëren daarom dat we mee gehoord worden.”

IHD's het begin van het einde?

Wees waakzaam en participeer !

"The show has begun!"

IHD's, of u nu reeds vertrouwd bent met deze term of niet, ze staat bovenaan de politieke agenda en u zal er in toenemende mate langs verschillende kanten mee geconfronteerd worden. Onze boodschap: Ontwijk haar niet, blijf goed geïnformeerd en participeer waar mogelijk! U slaakt een zucht? "Het zoveelste waar ze ons komen mee lastigvallen?" Hoe beter u geïnformeerd bent, hoe beter u uw rol en wij onze rol kunnen opnemen in het behartigen van uw belangen. Heeft u gronden, bossen of activiteiten in Natura2000- of SBZ-gebied? (zie verder), dan bent u direct betrokken partij! (zie figuur)

Om u beter wegwijs te maken in deze materie, zodat u er voldoende helderheid in krijgt en er op zijn minst over kan meepraten, houden wij voor u de belangrijkste zaken op een rijtje.

Welke begrippen u beslist moet kennen!

- **IHD's** = instandhoudingsdoelstellingen; doelstellingen gericht op het in een gunstige staat van instandhouding (SVI) houden of brengen van soorten en habitattypes die van Europees/communautair belang zijn (vb. soort: Grijs grootoorvleermuis, vb. habitattype: Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*)
- **SVI** = Staat van instandhouding; geeft voor een soort of habitattype weer in welke staat deze verkeert en wat dit betekent voor het verder voortbestaan ervan (gunstig of ongunstig)
- **G-IHD's** = gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen; de doelstellingen die Vlaanderen als geheel voorop stelt met betrekking tot de Europees te beschermen habitattypes en soorten (vb-en van zo'n G-IHD's zijn voor de Grijs grootoorvleermuis: minimum het in stand houden van de huidige populatie; voor het habitattype 'Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met *Quercus robur*': effectieve bosuitbreiding van 520 tot 890 ha)
- **S-IHD's** = SBZ-specifieke instandhoudingsdoelstellingen; meerbepaald de doelstellingen die voor elk SBZ-gebied afzonderlijk zullen worden opgemaakt
- **SBZ gebieden** = Speciale Beschermings Zones of ook nog Natura2000-gebieden genoemd
- **Natura2000** = een Europees netwerk van (SBZ-)gebieden waarbinnen het behoud van de Europese biodiversiteit centraal staat, echter niet als strikte natuurgebieden, maar met bijzondere aandacht voor het samengaan met de lokale en rurale sociale en economische activiteiten.
- **SBZ-H gebieden** = het deel SBZ gebieden die specifiek gericht zijn op het in stand houden van habitattypes en soorten (anders dan vogels) die van Europees/gemeen-

schappelijk belang zijn

- **SBZ-V gebieden** = het deel SBZ gebieden die specifiek gericht zijn op het in stand houden van vogelsoorten die van Europees/gemeenschappelijk belang zijn
- **BOLOV** = afkorting voor het Bovenlokaal Overleg; het overleg dat per S-IHD rapport gehouden zal worden en telkens over 1 (of meer) SBZ-gebied(en) zal handelen. Hier is belangrijke inspraak mogelijk voor alle op het terrein betrokken partijen! (zie verder)
- **NRP's-NS** = Natuurrichtplannen Nieuwe Stijl. Zij zullen net zoals de oude Natuurrichtplannen voor een bepaald gebied een plan van aanpak voor natuurontwikkeling voorstellen met een gebiedsvisie, afspraken en concrete maatregelen, maar op de SBZ-gebieden gefocust worden, de S-IHD's als gebiedsvisie hebben én werk maken van een sterkere participatie van de verschillende betrokken partijen.
- **IHM's** = instandhoudingsmaatregelen; dit zijn de maatregelen die ingezet zullen worden om de IHD's op het terrein te realiseren.

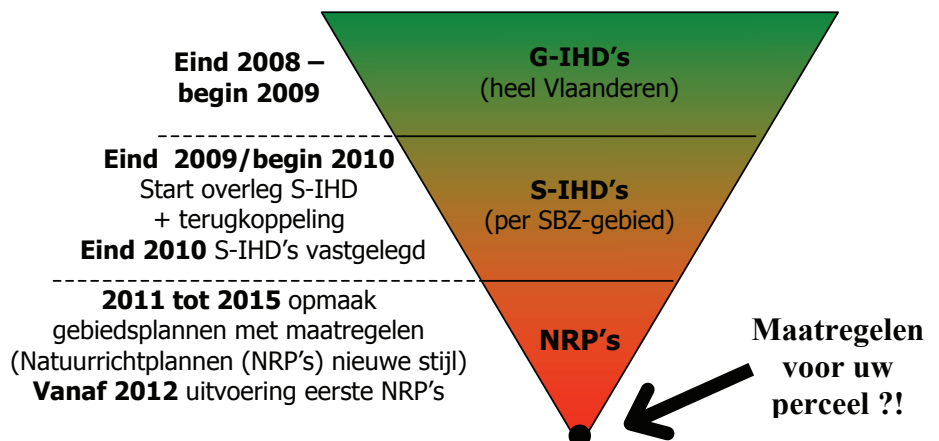

Het icarusblauwtje, een kenmerkende soort van droge struisgraslanden.

Copyright: Kris Decler

Wat komt er precies op u af ?

Onderstaande figuur geeft samengevat weer wat er met betrekking tot de geselecteerde SBZ-gebieden boven uw hoofd hangt:

De figuur in woorden samengevat :

Als bos- of landbeheerder/eigenaar wordt het voor u uiteraard pas echt interessant wanneer het gaat over de concrete maatregelen op het terrein en wat dit qua beheer voor uw perceel zou kunnen inhouden. Dit zal echter pas vanaf 2011 worden besproken, wanneer de nieuwe Natuurrichtplannen voor de verschillende SBZ-gebieden zullen worden uitgewerkt (zie pijl 'maatregelen voor uw perceel'). Maar dit mag geen reden zijn voor u en voor ons om nu passief af te wachten, want nu worden zaken besproken en beslist die van invloed kunnen zijn op de mogelijke maatregelen voor uw perceel. Wat als gewestelijke instandhoudingsdoelstellingen (G-IHD's) werd geformuleerd, bepaalt immers wat er als gebiedspecifieke doelstellingen (S-IHD's) geformuleerd zullen worden. Deze bepalen op hun beurt wat het Natuurrichtplan

zal voorschrijven, wat op zijn beurt in belangrijke mate zal bepalen waar het beheer van uw bossen of gronden in SBZ gebied op aangestuurd zal worden. Nu reeds participeren in het proces zorgt ervoor dat er maximaal rekening kan gehouden worden met uw noden en belangen. En dat is niet enkel een taak die weggelegd is voor uw ledenorganisatie, maar ook voor u als betrokken partij op het terrein. Daar krijgen wij ook nu (eindelijk) een grondige kans toe! Het eerste waarop we uw vragen en belangen kunnen behartigen is op het Bovenlokaal Overleg (BOLOV) dat komende winter zal starten en waar de doelstellingen per SBZ-gebied besproken zullen worden. Deze doelstellingen zullen dan meebepalen wat dit eventueel voor uw perceel en/of huidige activiteiten in de toekomst kan inhouden. We zetten hieronder op een rij wat u (best) kan doen.

Wat te doen ?

1. Ga na of u bossen of gronden hebt/beheert in **SBZ gebied** (zie kaart achteraan en kader stukje onderstaand)
2. Kom naar één van de **infomomenten** die in uw provincie door Landelijk Vlaanderen samen met de Hubertus Vereniging Vlaanderen worden georganiseerd.
Op 26 augustus 2009 te Ieper, in de Zeeparel om 19u45.
Op 27 augustus 2009 te Brussel in de lokalen van de HHV om 19u45.
3. Stel u kandidaat als **SBZ-Ambassadeur!**
Vindt u het interessant om betrokken te zijn bij het opstellen van de natuurdoelstelling in het SBZ-gebied waarin u actief bent en/of gronden of bossen hebt/beheert? Vindt u het belangrijk dat ook uw belangen als bos- of landeigenaar/beheerder voldoende vertegenwoordigd worden? En wilt u hierin zelf een actieve bijdrage leveren? Stel u dan kandidaat als SBZ-Ambassadeur! U kan zo nauwer samenwerken met de IHD-coördinator van Landelijk Vlaanderen om de belangen van de bos- en landeigenaars uit uw gebied sterker te vertegenwoordigen in het IHD-overlegproces. U kunt dan ook kosteloos extra info- en vormingsmomenten ontvangen. Maak uw interesse over aan Landelijk Vlaanderen.
Telefoon 02/217.27.40 of email info@landelijkvlaanderen.be

Boompikker

Copyright: Kris Decler

Ligt uw eigendom in Natura 2000 ?

Er bestaan verschillende mogelijkheden om dit na te gaan.

1. **Via de website van het Agentschap voor Geografische informatie Vlaanderen (Agiv) kunt u dit vrij nagaan mits enig speurwerk**
Surf naar www.agiv.be en klik in het infovlak 'Diensten' op de link naar 'Geo-Vlaanderen'
Klik in het blok 'Milieu' op 'Natura2000'
Via het vergrootglas kunt op deze kaart inzoomen en met het handje vrij bewegen.
Ofwel zoekt u rechtstreeks naar een adres en straat via .
2. **Via het kenniscentrum van de Hubertus Vereniging Vlaanderen**
Leden van Landelijk Vlaanderen kunnen bij het kenniscentrum van de HHV op basis van hun perceelsgegevens laten nagaan of hun eigendom gelegen is in een SBZ-gebied van het Natura 2000 netwerk. Deze dienst is uitsluitend voor de leden van Landelijk Vlaanderen en kost 25 Euro.
Bij het kenniscentrum kan u ook een gedetailleerd gedigitaliseerd plan laten opmaken van uw eigendom met alle mogelijke (gewest)planbestemmingen (bvb VEN). Voor info en kostprijs kan u contact opnemen met het kenniscentrum HHV :
telefoon 02 242 00 45 - e-mail. info@hvv.be
3. **Via Vloro - Vlaams Overleg Ruimtelijke Ordening**
Landelijk Vlaanderen is lid van Vloro en kan via de diensten van de Vlaamse Confederatie Bouw op basis van de kadastrale gegevens kaarten laten aanmaken met de gebruiksbeperkingen verbonden aan deze percelen. De kostprijs bedraagt 50 Euro (excl. BTW) per 10 kadastrale percelen. Alle info en het bestelformulier kan u aanvragen op het secretariaat van Vloro (p/a Vlaamse Confederatie Bouw) :
tel 02 545.57.49 - www.vloro.be (onder de rubriek actualiteit)

Alle info en de nodige links zal u ook terugvinden
op onze website

www.landelijkvlaanderen.be
in de sectie Natura 2000.

De gevlekte orchis een typische soort van
heischraal grasland.

Copyright: Valérie Goethals

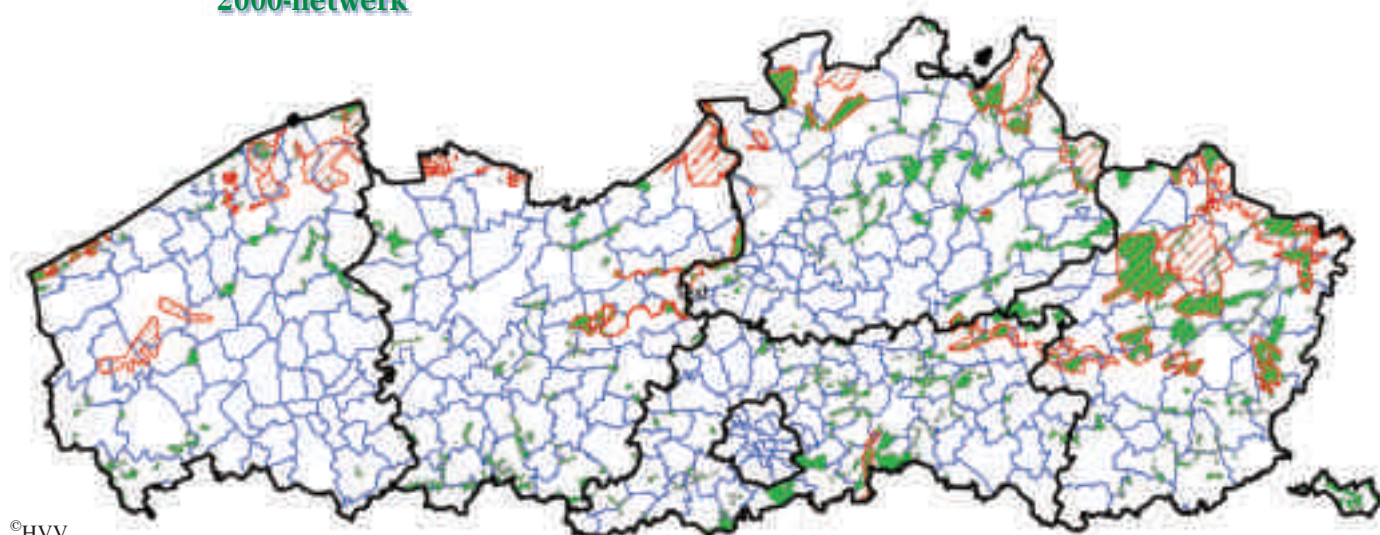

Kaart van het Vlaams Gewest met de Speciale Beschermingsgebieden voor Vogels (SBZ-V) volgens de EU-Vogelrichtlijn en de Speciale Beschermingsgebieden voor Habitats (SBZ-H) volgens de EU-Habitatrichtlijn. Samen vormen deze het Natura 2000-netwerk

Kleine morgenster vind je vaak in polders en glanshavergraslanden.

Copyright: Kris Decler

Ga na of uw eigendom of bos in het Natura 2000 netwerk is opgenomen. Landelijk Vlaanderen kan u hierbij helpen. De wijze waarop vindt u op de keerzijde !

Inschrijvingsformulier voor nieuwe leden

☐ Ja, ik steun de **vzw LANDELIJK VLAANDEREN** en haar doelstellingen.
Ik stort mijn bijdrage op rekening nr. 335-0442690-28

Naam :
Adres :
Tel. :
Fax :
E-mail :

Ledenbijdrage Solidariteitsbijdrage
Basisbedrag : €60 + €2/ha
Aldus stort ik :
Basisbedrag : €60 + ha x €2 = €

Handtekening:

Terug te sturen naar:

LANDELIJK VLAANDEREN vzw

Centrum Galerij • Blok 2 • 5^e verdieping • B-1000 BRUSSEL
Tel. 02-217 27 40 • Fax 02-217 27 43 • info@landelijkvlaanderen.be • www.landelijkvlaanderen.be